

УДК 658

Вовк Б. – ст. гр. ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНА ВАРТІСТЬ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Машлій Г.Б.

Vovk B.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

WEIGHTED AVERAGE COST OF CAPITAL ENTERPRISE: APPROACHES AND FEATURES OF CALCULATION

Supervisor: Mashlij G.

Ключові слова: вартість капіталу, інвестиційний проект, прибуток.

Keywords: cost of capital, investment project, profit.

Активи підприємства, які використовуються у його фінансово-господарській діяльності, фінансуються за рахунок власного та позикового капіталу, кожен з яких має свою вартість. Середня вартість власних та позикових ресурсів суттєво впливає на рівень прибутковості та можливості зростання підприємства за рахунок рефінансування свого прибутку.

У фінансовому менеджменті проблемі визначення вартості капіталу підприємства й аналізу його структури надають першочергове значення. Концепція вартості капіталу є однією з базових у теорії капіталу. Крім визначення відсотків, які необхідно сплатити власникам фінансових ресурсів, вона також характеризує норму рентабельності інвестованого капіталу, яку необхідно забезпечити підприємству, щоб досягнути зростання своєї ринкової вартості. Вартість капіталу є ключовим чинником щодо оренди або купівлі основних фондів, рефінансування облігацій. Зміна структури капіталу також відображається на ризикованості підприємства в цілому [1, с.35].

Під вартістю капіталу розуміють норму прибутковості, яку очікують одержати інвестори від альтернативних можливостей вкладення капіталу при незмінній величині ризику. Вартість капіталу виражається у вигляді процентної ставки від суми інвестованих коштів, які необхідно сплатити інвесторові протягом року за використання його капіталу.

Важливою складовою успішного розвитку підприємств, що сприяє збільшенню їх доходності, максимальному задоволенню попиту споживачів, збільшенню обсягу послуг та підвищенню їх якості, є реалізація інвестиційних проектів. Одним з першочергових етапів їх впровадження є проведення їх оцінки [2, с.102].

Існує ряд методів оцінки інвестиційних проектів, серед яких термін окупності інвестицій, коефіцієнт ефективності інвестицій, чистий дисконтований дохід, індекс рентабельності інвестицій, внутрішня норма рентабельності, дисконтований термін окупності інвестицій. Важливої уваги при цьому заслуговує метод порівняння інвестиційних проектів за розміром середньозваженої вартості капіталу – Weighted Average Cost of Capital (WACC) [2, с.105].

Проведений аналіз наукової літератури показав, що найбільш поширеною формулою визначення розміру середньозваженої вартості капіталу є:

$$WACC = \frac{E}{V} R_E + \frac{D}{V} R_D, \quad (1)$$

де E – сума власного капіталу; V – загальна сума капіталу підприємства, R_E – норма прибутку на власний капітал; D – сума запозиченого капіталу; R_D – середня процентна ставка за кредитами банків.

Визначення вартості власного та запозиченого капіталу здійснюється за даними бухгалтерської звітності. Загальна сума капіталу підприємства визначається як сума власного та запозиченого капіталу. Середня процентна ставка за кредитами банків розраховується центральним банком окремо в кожній країні світу. Норма прибутку розраховується за наступною формулою:

$$R_E = P_T / E, \quad (2)$$

де P_T – чистий прибуток.

Головна проблема, з якою зустрічаються фінансисти при застосуванні моделі WACC, полягає у визначенні ціни залучення власного капіталу, зокрема значення очікуваної ставки вартості власного капіталу. Це питання досі не знайшло свого повного вирішення ні в теорії, ні в практиці.

Структура капіталу відіграє провідну роль у формуванні ринкової вартості підприємства. В свою чергу, цей зв'язок опосередковується показником середньозваженої вартості капіталу (рис. 1):

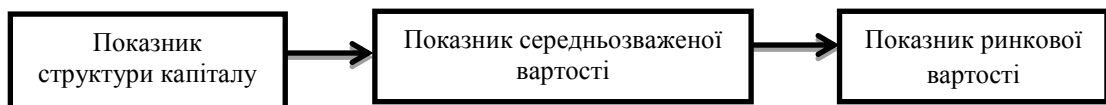

Рис. 1. Система взаємозв'язку показників структури капіталу, середньозваженої вартості капіталу та ринкової вартості підприємства [2, с. 36].

Розрахована середньозважена вартість капіталу є головним критеріальним показником оцінки ефективності управління структурою капіталу. Цей показник формується на підприємстві під впливом багатьох факторів, основними з яких є:

- середня ставка процента, яка склалася на фінансовому ринку;
- доступність різних джерел фінансування (кредитів банків; комерційного кредиту; власної емісії акцій та облігацій і т.д.);
- співвідношення обсягів операційної та інвестиційної діяльності;
- життєвий цикл підприємства.

Урахування цих факторів здійснюється в процесі цілеспрямованого управління вартістю власного та позикового капіталу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зборовська Ю. О. Капітал підприємства: теоретичні аспекти визначення суті капіталу / Ю. О. Зборовська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 7. – С. 35-38.
2. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями / О.Ф. Балацький, О.М. Теліженко, М.О. Соколов. – 2-ге від., перероб. і доп. – Суми, 2009. – 232 с.